

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวอานริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวอานริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว และ 2. เพื่อประเมินเส้นทางท่องเที่ยวอานริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว โดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การรวบรวมข้อมูลเพื่อสร้างกรอบแนวคิด

การศึกษาเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว กิจกรรมการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวอานริมน้ำ ฝั่งธนบุรี โดยศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา ผลงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงเอกสารบทความทางวิชาการฐานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวอานริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหว วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสังเคราะห์เชิงเนื้อหา ได้ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหว และปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวอานริมน้ำ ฝั่งธนบุรี

2.2 แบบสำรวจข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวอานริมน้ำ ฝั่งธนบุรี ตามมาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และสตรีมีครรภ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency)

2.3 นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาสังเคราะห์โดยพิจารณาแนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวอานริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินเส้นทางท่องเที่ยวอานริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 การจำลองเส้นทางท่องเที่ยวอานริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ตามแนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวอานริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว และพิจารณาข้อมูลจากโครงการวิจัยในแผนงานบูรณาการการพัฒนาการท่องเที่ยวอานริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ได้แก่ ข้อมูลจากการศึกษาศักยภาพ

บุคลากรการท่องเที่ยวในการให้บริการนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวในย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี และข้อมูลจากการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางด้านการตลาดบริการที่มีผลต่อการเลือกเส้นทางการท่องเที่ยวย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี ของกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหว

3.2 ประเมินเส้นทางการท่องเที่ยวย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว โดยใช้แบบประเมินเส้นทางการท่องเที่ยวย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาจากข้อคำถามปลายปิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์การนำผลการประเมินมาปรับปรุง คือ การนำรายการที่ผลการประเมินต่ำกว่า 3.51 มาปรับปรุงพัฒนา และยอมรับรายการที่ผลการประเมินมากกว่า 3.51 และนำข้อมูลที่ได้มาจากข้อคำถามปลายเปิดมาปรับปรุง และกำหนดเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหว และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว

สรุปผลการวิจัย

สามารถสรุปผลการวิจัยโดยแบ่งข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว

1.1 ความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหว

1.1.1 ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหว สามารถสรุปได้ ดังนี้

1.1.1.1 นักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวประสบปัญหาทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว โดยแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งในย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี นั้นไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวเลย ในขณะที่แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวแต่มีจำนวนน้อยเกินไปและไม่เพียงพอ

1.1.1.2 นักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวประสบปัญหาทางด้านบุคลากรการท่องเที่ยวที่ไม่มีความรู้ในการให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง

1.1.1.3 นักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวประสบปัญหาในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในบริเวณย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี เนื่องจากมีตรอกซอยคั่นข้างแคบ และมีความขรุขระ ทำให้เกิดความลำบากในการเข้าถึงของนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหว

1.1.1.4 นักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวประสบปัญหาปัญหาสิ่งอำนวยความสะดวกภายในธุรกิจท่องเที่ยวต่าง ๆ รวมถึงบุคลากรการท่องเที่ยวในธุรกิจท่องเที่ยวที่ไม่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหว และมีความกังวลว่าบุคลากรการท่องเที่ยวจะมีทัศนคติต่อตนเองในแง่ลบหากเข้าไปใช้บริการในธุรกิจท่องเที่ยวเหล่านั้น

1.1.2 ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวทางด้านการท่องเที่ยวในย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี

1.1.2.1 นักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวมีความต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี นั้นให้ความสำคัญกับการรองรับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวมากยิ่งขึ้น โดยอย่างน้อย คือ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในบริเวณนี้ให้ได้รับความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยว

1.1.2.2 นักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวมีความต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ มีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตนต่อนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหว และการให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง

1.1.2.3 นักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวมีความต้องการในการเข้าถึงสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวได้เช่นเดียวกับนักท่องเที่ยวทั่วไป

1.1.2.4 นักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวมีความต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวชุมชนมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สะอาด สวยงาม และให้นักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวสามารถเข้าถึงได้

1.1.2.5 นักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวมีความต้องการให้ธุรกิจท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยวบริเวณย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการให้บริการนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหว รวมถึงมีการจัดเตรียมบุคลากรการท่องเที่ยวที่เพียงพอต่อการให้บริการ และมีการปลูกฝังบุคลากรการท่องเที่ยวให้มีทัศนคติแง่บวกต่อนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวอีกด้วย

1.2 ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี ตามมาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และสตรีมีครรภ์

1.2.1 ด้านการให้บริการ มีแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถรองรับการให้บริการนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวได้ จำนวน 5 แห่ง และแหล่งท่องเที่ยวมีบริการข้อมูลที่นักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวสามารถเข้าถึงได้ จำนวน 5 แห่ง

1.2.2 ด้านสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีทางลาดมีความลาดชันไม่เกิน 1: 12 (4.76 องศา) จำนวน 1 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวมีห้องน้ำ/ห้องส้วมที่มีประตูต้องมีความกว้างสุทธิ 90 เซนติเมตร เป็นแบบบานเปิดออกสู่ภายนอกโดยเปิดค้างได้ไม่น้อยกว่า 90 องศา หรือเป็นแบบบานเลื่อน เปิดปิดได้ง่าย จำนวน 2 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวมีห้องน้ำ/ห้องส้วมที่มีพื้นที่ว่างภายในห้องส้วมมีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร พื้นห้องส้วมมีระดับเสมอพื้นภายนอก หรือมีทางลาดในกรณีเป็นพื้นต่างระดับ จำนวน 2 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวมีห้องน้ำ/ห้องส้วมที่มีราวจับแนวนอนสูงจากพื้น 60-70 เซนติเมตร ยื่นล้าออกมาจากด้านหน้าโถส้วม 25-30 เซนติเมตร มีราวจับแนวตั้งต่อจากราวจับแนวนอนขึ้นไปอย่างน้อย 60 เซนติเมตร จำนวน 2 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวมีห้องน้ำ/ห้องส้วมที่มีราวจับแบบพับเก็บได้ในแนวราบด้านที่ไม่ชิดผนัง มีระบบล็อกที่ปลดล็อกได้ง่าย ห่างจากขอบโถส้วม 15-20 เซนติเมตร ยาวไม่น้อยกว่า 55 เซนติเมตร จำนวน 2 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวมีป้ายแสดงข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวนั้นมีสัญลักษณ์รูปคนพิการ จำนวน 1 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวมีเครื่องหมายแสดงทางไปสู่สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหว จำนวน 1 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวมีป้ายที่มีความชัดเจน มองเห็นได้ง่าย ติดอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ทำให้สับสน จำนวน 5 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวมีป้ายที่มีสัญลักษณ์หรือตัวอักษรแสดงประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวก จำนวน 1 แห่ง

1.3 แนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว

แนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ประกอบไปด้วย 6 แนวทาง ดังนี้

1.3.1 แหล่งท่องเที่ยวในย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี ควรมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวกิ่งในส่วนของที่จอดรถ ทางลาด ห้องน้ำ/ห้องส้วม ป้ายและสัญลักษณ์ และเคาน์เตอร์ เพื่อให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวกิ่งได้ และเป็นไปตามมาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และสตรีมีครรภ์ ของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยเน้นการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวกเพื่อให้นักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวสามารถใช้งานตัวเอง พึ่งพาตัวเองได้ และมีเจ้าหน้าที่คอยบริการในบางจุดที่นักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวต้องการความช่วยเหลือ

1.3.2 ควรมีการพัฒนาเส้นทางที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี ให้มีความเรียบ ไม่ขรุขระ ปราศจากสิ่งกีดขวาง มีความกว้างเพียงพอที่รถวีลแชร์สามารถผ่านได้ ไม่ลาดชันเกินไป และมีทางลาดตามจุดที่มีการขึ้น-ลงระหว่างทาง เพื่อให้นักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวสามารถเดินทางเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกันได้

1.3.3 ธุรกิจการท่องเที่ยวบริเวณแหล่งท่องเที่ยวในย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี ควรมีการปรับลักษณะทางกายภาพของร้านให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวได้ เช่น ทางลาดเพื่อเข้าสู่ร้าน ความกว้างของทางเดินภายในร้านที่รถวีลแชร์สามารถเข้าถึงได้ ความสูงของชั้นวางสินค้าที่นักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวสามารถมองเห็นและเลือกซื้อได้อย่างสะดวก เป็นต้น

1.3.4 แหล่งท่องเที่ยวและธุรกิจการท่องเที่ยวในบริเวณย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี ควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้กับบุคลากรเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติต่อนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหว และวิธีการให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวอย่างถูกวิธี รวมถึงปลูกฝังทัศนคติแง่บวกที่มีต่อนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวด้วย

1.3.5 แหล่งท่องเที่ยวในบริเวณย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี ควรมีการกำหนดนโยบาย และแผนเพื่อการรองรับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร มีการจัดเตรียมบุคลากรโดยเฉพาะ และมีช่องทางในการรับข้อร้องเรียนจากนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหว

1.3.6 แหล่งท่องเที่ยวในบริเวณย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี ควรให้ความสำคัญกับการปฐมพยาบาล การให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวเมื่อได้รับบาดเจ็บ และการเชื่อมโยงกับสถานพยาบาลใกล้เคียง โดยกำหนดเป็นแนวทางการปฏิบัติในด้านนี้อย่างชัดเจน

เส้นทางท่องเที่ยวย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวมีลักษณะเป็นการท่องเที่ยวแบบวันเดียว ไปเช้าเย็นกลับ (One Day Trip) โดยมีรายละเอียดดังนี้

เส้นทางท่องเที่ยว ประกอบด้วย (1) วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร สักการะพระพุทธรูปรัตนนายก (หลวงพ่อโต) ชมพระอุโบสถที่มีสถาปัตยกรรมแบบจีน จุดเด่นคือศิลปะจีนที่อยู่ในวัดไทย มีหอรบซังที่มีระฆังใบใหญ่ที่สุดในประเทศไทย จากนั้นเดินทางไปศาลเจ้าเกียนอันเกงโดยใช้เส้นทางเชื่อมด้านหลังวัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหารไปยังศาลเจ้าเกียนอันเกงทางประตูด้านข้าง (2) ศาลเจ้าเกียนอันเกงหรือศาลเจ้าแม่กวนอิม เป็นศาลเจ้าที่เก่าแก่มากกว่าร้อยปี ขอพรเจ้าแม่กวนอิม ภายในมีไม้เครื่องแกะสลักที่ยังคงความประณีตและสมบูรณ์ ภาพจิตรกรรมฝาผนัง ภายนอก

มุ่งด้วยกระเบื้องโค้งตามแบบจีนแท้ จากนั้นเดินทางออกทางด้านหน้าของศาลเจ้าเกียนอันเกงไปยังชุมชนกุฎีจีน ใช้เส้นทางเลียบบแม่น้ำเจ้าพระยา แวะชมวิวทิวทัศน์ความสวยงามของริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา และเดินทางต่อไปยังชุมชนกุฎีจีน (3) ชุมชนกุฎีจีน ชุมชนเก่าแก่ของชาวไทยเชื้อสายโปรตุเกส เกี่ยวข้อมวลีชีวิตของชุมชน ทดลองแต่งหน้าขนมฝรั่งกุฎีจีน ชิมขนมฝรั่งกุฎีจีนที่มีความกรอบนอกนุ่มใน และมีความหอมเฉพาะตัว แวะพักรับประทานอาหารกลางวัน ขนมจีนแกงไก่คั่ว อาหารพื้นถิ่นที่หาทานได้เฉพาะที่ชุมชนกุฎีจีน จากนั้นเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ติดกัน คือ โบสถ์ซางตาครู้ส (4) โบสถ์ซางตาครู้ส โบสถ์คริสต์นิกายโรมันคาทอลิก มีสถาปัตยกรรมที่สวยงาม จุดเด่นอยู่ที่ยอดโดมแบบอิตาลี ภายในโบสถ์สวยงามด้วยเพดานแบบโค้ง มีกระจกสีประดับอยู่และบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวข้องกับคริสต์ศาสนา จากนั้นเดินทางออกทางด้านหน้าของโบสถ์ซางตาครู้สไปยังวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร ใช้เส้นทางเลียบบแม่น้ำเจ้าพระยาเช่นเดิม เพลิดเพลินกับความสวยงามของวิวทิวทัศน์ของแม่น้ำเจ้าพระยาในระหว่างเดินทาง อีกทั้งยังเป็นเส้นทางที่มีความกว้างและความลาดชันเหมาะสมกับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหว (5) วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิดวรวิหาร พระอุโบสถเป็นสถาปัตยกรรมแบบไทย พระวิหารประดิษฐานพระพุทธนาคน้อย พระเจดีย์ใหญ่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุและอัฐิคนในตระกูลขุนนาค ภูเขาจำลองหรือเขาเต่ามีโบสถ์และเจดีย์ขนาดเล็กบนยอด สระน้ำเป็นที่อยู่อาศัยของเต่า สามารถทำกิจกรรมให้อาหารเต่าบริเวณนี้ได้ จากนั้นเดินทางกลับไปยังเส้นทางเลียบบแม่น้ำเจ้าพระยา (6) เส้นทางเลียบบแม่น้ำเจ้าพระยา ชมวิวทิวทัศน์ความสวยงามของแม่น้ำเจ้าพระยายามเย็น รวมถึงทิวทัศน์ของอาคารบ้านเรือนริมแม่น้ำ และรอชมพระอาทิตย์ตกยามเย็นริมน้ำ

2. เพื่อประเมินเส้นทางท่องเที่ยวย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว

2.1 ผลการประเมินเส้นทางท่องเที่ยวย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว

ผลการประเมินเส้นทางท่องเที่ยวย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว พบว่า ระดับความเหมาะสมของเส้นทางท่องเที่ยวย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว อยู่ในระดับ มากที่สุด จำนวน 8 ข้อ และอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ข้อ โดยรายการประเมินความเหมาะสมของระยะเวลาในการท่องเที่ยว รายการประเมินความเหมาะสมของ “เส้นทางเลียบบแม่น้ำเจ้าพระยา” รายการประเมินวัฒนธรรม และวิถีชีวิตชุมชน รายการประเมินกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว รายการประเมินความเหมาะสมของ “วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร” รายการประเมินความเหมาะสมของ “วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร” รายการประเมินความเหมาะสม

ของ “ชุมชนกุฎีจีน” และรายการประเมินความสวยงามเหมาะสมของสภาพภูมิทัศน์ มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด และรายการประเมินความเหมาะสมของการจัดเส้นทางทางการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว รายการประเมินความเหมาะสมของ “ศาลเจ้าเกียนอันเกง” รายการประเมินความปลอดภัยของเส้นทางทางการท่องเที่ยว และรายการประเมินความเหมาะสมของ “โบสถ์ซางตาครู้ส” มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก โดยรายการประเมินทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยของระดับความเหมาะสมมากกว่า 3.51

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

สามารถสรุปออกมาได้ 4 ประเด็น ดังนี้

1. ควรเพิ่มความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางทางการท่องเที่ยวให้มากกว่านี้
2. ควรมีตัวเลือกของเส้นทางทางการท่องเที่ยวในย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรีมากกว่า 1 เส้นทาง
3. ควรพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ก่อนที่จะจัดทำเส้นทางทางการท่องเที่ยว
4. ควรขยายเส้นทางทางการท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ใกล้เคียงด้วย เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจอยู่ใกล้เคียงอีก

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาเส้นทางทางการท่องเที่ยวย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว มีประเด็นที่นำมาอภิปรายไว้ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวทางการพัฒนาเส้นทางทางการท่องเที่ยวย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว

แนวทางการพัฒนาเส้นทางทางการท่องเที่ยวย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ประกอบไปด้วย 6 แนวทาง ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวในย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี ควรมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวทั้งในส่วนของที่จอดรถ ทางลาด ห้องน้ำ/ห้องส้วม ป้ายและสัญลักษณ์ และเคาน์เตอร์ เพื่อให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวได้ และเป็นไปตามมาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และสตรีมีครรภ์ ของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยเน้นการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้นักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวสามารถใช้งานได้เอง พึ่งพาตัวเองได้ และมีเจ้าหน้าที่คอยบริการในบางจุดที่นักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวต้องการความช่วยเหลือ

สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2556) ที่ได้ระบุไว้ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้อง จัด สิ่งอำนวยความสะดวกในรูปแบบที่ผู้พิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง และ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าวต้องครอบคลุมมิติในด้านการออกแบบที่เป็นสากลและเป็นธรรม การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมถึงเทคโนโลยีและอุปกรณ์ เครื่องช่วยเหลือนอย่าง สมเหตุสมผล และคำนึงสิทธิความเท่าเทียมและความต้องการจำเป็นรายบุคคล และอิติรัตน์ นงค์ ทอง (2560) ที่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และความต้องการของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ในการทำกิจกรรมโดยระบุปัญหาในด้านการเข้าถึงสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อม เช่น อาคารที่ไม่มี ทางลาด ไม่มีลิฟต์ และไม่มีห้องน้ำสำหรับผู้พิการ โดยผู้พิการทางการเคลื่อนไหวมีความต้องการให้ ปรับสภาพทางสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อผู้พิการ

2. ควรมีการพัฒนาเส้นทางที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี ให้มี ความเรียบ ไม่ขรุขระ ปราศจากสิ่งกีดขวาง มีความกว้างเพียงพอที่รถวีลแชร์สามารถผ่านได้ ไม่ลาด ขึ้นเกินไป และมีทางลาดตามจุดที่มีการขึ้น-ลงระหว่างทาง เพื่อให้ นักท่องเที่ยวผู้พิการทางการ เคลื่อนไหวสามารถเดินทางเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกันได้ สอดคล้องกับไตร รัตน์ จารุทัศน์ (2551) กล่าวว่า บุคคลซึ่งมีปัญหาในการเคลื่อนไหวอาจต้องการอุปกรณ์ช่วยในการ เดิน บริเวณบันไดและทางลาดมักเป็นปัญหา โดยเฉพาะถ้าไม่มีการติดตั้งราวมือจับ การออกแบบทาง ลาด ลานพัก ทางบันได จมูกบันได และสัดส่วนระหว่างความสูงและความกว้างของขั้นบันได อย่าง ระมัดระวังจึงสำคัญอย่างยิ่ง นอกจากนี้การเลือกประเภทพื้นผิวก็มีความสำคัญเช่นกัน โดยพื้นผิว ทางเดินไม่ควรเป็นปัญหาต่อความปลอดภัยของผู้ใช้ทุกประเภท ความต่างของระดับซึ่งไม่มีการ เชื่อมต่อโดยทางลาดมักเป็นปัญหาต่อบุคคลที่นั่งเก้าอี้เข็นผู้พิการ การออกแบบเพื่อการเข้าถึงของผู้ใช้ เก้าอี้เข็นผู้พิการควรคำนึงถึงความกว้างของเนื้อที่ทางเดิน ทางลาดและประตู และตำแหน่งการจัดวาง ของสิ่งอำนวยความสะดวกภายนอกอาคารเช่นเก้าอี้เข็น

3. ธุรกิจการท่องเที่ยวบริเวณแหล่งท่องเที่ยวในย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี ควรมีการปรับ ลักษณะทางกายภาพของร้านให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวได้ เช่น ทาง ลาดเพื่อเข้าสู่ร้าน ความกว้างของทางเดินภายในร้านที่รถวีลแชร์สามารถเข้าถึงได้ ความสูงของชั้นวาง สินค้าที่นักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวสามารถมองเห็นและเลือกซื้อได้อย่างสะดวก เป็นต้น สอดคล้องกับพิทักษ์ ศิริวงศ์ และปัทมอร เสี่ยงแดง (2554) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ในปัจจุบันนักท่องเที่ยวกลุ่ม ที่มีข้อจำกัดทางกายภาพ เช่น ผู้พิการ ผู้สูงอายุ เป็นคนกลุ่มหนึ่งที่ต้องการท่องเที่ยวแต่ได้ประสบ ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องข้อมูลข่าวสารเพื่อวางแผนการท่องเที่ยว หากสถานประกอบการเห็น ความสำคัญของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้และเตรียมจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับ ผู้พิการในเรื่องข้อมูล ข่าวสารเพื่อการวางแผนการท่องเที่ยว การจัดให้มีระบบการบริการขนส่งที่เอื้ออำนวยสำหรับผู้พิการ โรงแรมสถานที่พัก รวมถึงการให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มคนดังกล่าวอย่างเป็นระบบ

และครบวงจรยอมทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความสนใจเดินทางท่องเที่ยว รวมทั้งผู้พิการจากต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

4. แหล่งท่องเที่ยวและธุรกิจการท่องเที่ยวในบริเวณย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี ควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้กับบุคลากรเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติต่อนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหว และวิธีการให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวอย่างถูกวิธี รวมถึงปลูกฝังทัศนคติแง่บวกที่มีต่อนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวด้วย สอดคล้องกับสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งจราจร กระทรวงคมนาคม (2558) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ให้บริการผู้พิการและผู้สูงอายุต้องเป็นตัวของตัวเองและระมัดระวังตัว คุณควรเป็นตัวของตัวเอง ผ่อนคลาย และใช้ภาษาปกติในการสนทนากับผู้พิการและผู้สูงอายุ เช่นเดียวกับที่ใช้กับคนทั่วไป ระมัดระวังการแสดงออกทางกายของตัวคุณที่อาจแสดงถึงความรำคาญหรือความไม่พอใจ คุณต้องเคารพในความเป็นส่วนตัวของผู้พิการและผู้สูงอายุ การถามผู้พิการเกี่ยวกับความพิการของเขาอาจทำให้เกิดความรู้สึกว่าถูกสอดรู้สอดเห็นและอาจเกิดความรู้สึกว่าความพิการของผู้พิการนั้นได้รับความสนใจมากกว่าความเป็นคนของเขา

5. แหล่งท่องเที่ยวในบริเวณย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี ควรมีการกำหนดนโยบายและแผนเพื่อการรองรับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร มีการจัดเตรียมบุคลากรโดยเฉพาะ และมีช่องทางในการรับข้อร้องเรียนจากนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหว สอดคล้องกับชุกลิน อุ่นวิจิตร และคณะ (2557) ได้กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวและนันทนาการเพื่อคนพิการยังเป็นเรื่องที่มีผู้สนใจน้อย ทั้งตัวคนพิการเองและหน่วยงานที่สนับสนุนคนพิการ เพราะทุกฝ่ายยังเห็นว่าการใช้จ่ายที่ใช้ในชีวิตประจำวันซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐานและการส่งเสริมอาชีพมีความสำคัญกว่าการท่องเที่ยวและนันทนาการ

6. แหล่งท่องเที่ยวในบริเวณย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี ควรให้ความสำคัญกับการปฐมพยาบาลการให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวเมื่อได้รับบาดเจ็บ และการเชื่อมโยงกับสถานพยาบาลใกล้เคียง โดยกำหนดเป็นแนวทางการปฏิบัติในด้านนี้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2557) ที่ได้กล่าวถึง การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ โดยระบุว่า ต้องมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ประเภทความปลอดภัย เพื่ออำนวยความสะดวกต่อความปลอดภัยจากโจรกรรม ความปลอดภัยจากการใช้บริการท่องเที่ยว ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ ความปลอดภัยจากหลงทาง ความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ เป็นต้น

เส้นทางท่องเที่ยวย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหว มีลักษณะเป็นการท่องเที่ยวแบบวันเดียว ไปเช้าเย็นกลับ (One Day Trip) โดยมีรายละเอียดดังนี้

เส้นทางท่องเที่ยว ประกอบด้วย (1) วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร สักการะพระพุทธรูปไตรรัตนนายก (หลวงพ่โต) ชมพระอุโบสถที่มีสถาปัตยกรรมแบบจีน จุดเด่นคือศิลปะจีนที่อยู่ในวัด

ไทย มีหอรชงั้ที่มีระชงั้ใบใหญ่ที่สุดในประเทศไทย จากนั้นเดินทางไปศาลเจ้าเกียนอันเกงโดยใช้เส้นทางเชื่อมด้านหลังวัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหารไปยังศาลเจ้าเกียนอันเกงทางประตูด้านข้าง (2) ศาลเจ้าเกียนอันเกงหรือศาลเจ้าแม่กวนอิม เป็นศาลเจ้าที่เก่าแก่อายุมากกว่าร้อยปี ขอพรเจ้าแม่กวนอิม ภายในมีไม้เครื่องแกะสลักที่ยังคงความประณีตและสมบูรณ์ ภาพจิตรกรรมฝาผนัง ภายนอกมุงด้วยกระเบื้องโคง้ตามแบบจีนแท้ จากนั้นเดินทางออกทางด้านหน้าของศาลเจ้าเกียนอันเกงไปยังชุมชนกุฎีจีน ใช้เส้นทางเลียบแม่น้ำเจ้าพระยา แวะชมวิวทิวทัศน์ความสวยงามของริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา และเดินทางต่อไปยังชุมชนกุฎีจีน (3) ชุมชนกุฎีจีน ชุมชนเก่าแก่ของชาวไทยเชื้อสายโปรตุเกส เทียวชมวิถีชีวิตของชุมชน ทดลองแต่งหน้าขนมฝรั่งกุฎีจีน ชิมขนมฝรั่งกุฎีจีนที่มีความกรอบนอกนุ่มใน และมีความหอมเฉพาะตัว แวะพักรับประทานอาหารกลางวัน ขนมจีนแกงไก่คั่ว อาหารพื้นถิ่นที่หาทานได้เฉพาะที่ชุมชนกุฎีจีน จากนั้นเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ติดกัน คือ โบสถ์ซางตาครู้ส (4) โบสถ์ซางตาครู้ส โบสถ์คริสต์นิกายโรมันคาทอลิก มีสถาปัตยกรรมที่สวยงาม จุดเด่นอยู่ที่ยอดโดมแบบอิตาลี ภายในโบสถ์สวยงามด้วยเพดานแบบโคง้ มีกระจกสีประดับอยู่และบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวข้องกับคริสต์ศาสนา จากนั้นเดินทางออกทางด้านหน้าของโบสถ์ซางตาครู้สไปยังวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร ใช้เส้นทางเลียบแม่น้ำเจ้าพระยาเช่นเดิม เพลิดเพลินกับความสวยงามของวิวทิวทัศน์ของแม่น้ำเจ้าพระยาในระหว่างเดินทาง อีกทั้งยังเป็นเส้นทางที่มีความกว้างและความลาดชันเหมาะสมกับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหว (5) วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิดวรวิหาร พระอุโบสถเป็นสถาปัตยกรรมแบบไทย พระวิหารประดิษฐานพระพุทธนาคน้อย พระเจดีย์ใหญ่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุและอัฐิคนในตระกูลขุนนาค ภูเขาจำลองหรือเขาเต่ามีโบสถ์และเจดีย์ขนาดเล็กบนยอด สระน้ำเป็นที่อยู่อาศัยของเต่า สามารถทำกิจกรรมให้อาหารเต่าบริเวณนี้ได้ จากนั้นเดินทางกลับไปยังเส้นทางเลียบแม่น้ำเจ้าพระยา (6) เส้นทางเลียบแม่น้ำเจ้าพระยา ชมวิวทิวทัศน์ความสวยงามของแม่น้ำเจ้าพระยายามเย็น รวมถึงทิวทัศน์ของอาคารบ้านเรือนริมแม่น้ำ และรอชมพระอาทิตย์ตกยามเย็นริมน้ำ

ตอนที่ 2 ผลการประเมินเส้นทางการท่องเที่ยวย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว

ผลการประเมินเส้นทางท่องเที่ยวย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว พบว่า ระดับความเหมาะสมของเส้นทางท่องเที่ยวย่านริมน้ำ ฝั่งธนบุรี สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว มีผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยของระดับความเหมาะสมมากกว่า 3.51 ทุกข้อสอดคล้องกับเกณฑ์การนำผลการประเมินมาปรับปรุง คือ การนำรายการที่ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 3.51 มาปรับปรุงพัฒนา และยอมรับรายการที่ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.51

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. การพัฒนาเส้นทางรถท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวนั้นควรเริ่มจากการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ
2. เส้นทางที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในเส้นทางรถท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวนั้นต้องคำนึงถึงความสามารถในการเดินทางได้ของนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวด้วย
3. บุคลากรเป็นเรื่องที่สำคัญของการพัฒนาเส้นทางรถท่องเที่ยว ควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้กับบุคลากรเพื่อที่จะสามารถให้บริการนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวได้อย่างถูกต้อง
4. นักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวมีความต้องการที่จะทำกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวได้เช่นเดียวกับนักท่องเที่ยวปกติ ควรมีการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐควรมีนโยบายในการส่งเสริมการจัดเส้นทางรถท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมโอกาสในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวให้มากขึ้น
2. กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ควรเร่งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และสตรีมีครรภ์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเส้นทางรถท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวในพื้นที่อื่น ๆ เพิ่มเติม
2. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวเพิ่มเติม